

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradišče štev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem uradu v Ljubljani 11.953. — Štev. telefona 552. — Marčnina za ozemlje SHS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečno D 5.—, za inozemstvo D 90.—. — Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 25. marca 1922.

ŠTEV. 36.

List stane od 1. marca 1922:

celoletno Din. 75.—, t. j. (K 300.—);
polletno Din. 37.50, t. j. (K 150.—);
četrtletno Din. 18.75, t. j. (K 75.—);
mesečno Din. 6.25, t. j. (K 25.—).

Anketa za pravilnik k zakonu o pobijanju draginje.

Novi protidraginjski zakon je bil objavljen v »Službenih Novinah« št. 5, izdanih dne 6. januarja 1922, toda pravilnika za izvrševanje tega zakona, do danes še nimamo. Glasom čl. 22. zakona, se pooblašča minister za socialno politiko, da predpiše predmetni pravilnik, a žal se tega do danes ni še storilo. To je bil vzrok, da se je zakon sam, ki ima dokaj nejasnih in netočnih določil napačno tolmačil, da se ga je zlorabilo za šikanne proti trgovcem, proti kojim se je začela sistematična nečista gonja. Zadrževalo se je od trgovca, nemogoče stvari, vdrlo se je v trgovinske lokale, ne da bi bili podani utemeljeni povodi za tako postopanje, izpostavilo trgovca poniževanju pred uslužbenci, ter ga diskreditiralo pred javnostjo, sploh se je osobito zadnje dni počelo ravnati napram trgovcu tako, kakor da bi bil brezpraven, kakor da ne bi imel pravice do najprimitivnejše zaščite, ki mu je zagotovljena temeljem ustavnih zakonov.

Na poziv ministrstva za socialno politiko, da se predloži načrt pravilnika za izvrševanje protidraginjskega zakona, je povabila deželna vlada zastopnike interesiranih korporacij k anketi, koja se je vršila dne 23. t. m. pri oddelku za socialno skrbstvo. Anketo je vodil načelnik oddelka g. A. Ribnikar sam. G. načelnik je po kratkem pozdravu navzočih, povedal kakšen namen ima anketa, ter objasniti mnenje vlade, glede »siromašnega fonda«, ter glede ustanovitve posebne komisije, ki naj bi se, na vsakokratna konkretna vprašanja s strani sodnije izjavila o dopustnem in običajnem trgovskem čistem dobičku, ki ga predvideva čl. 8. zakona. Nato je g. načelnik otvoril o predmetu debato, ki je bila zelo živahna, in v katero so posegli skoro vsi zastopniki navzočih korporacij.

Pristav trgovske in obrtniške zbornice g. I. Mohorič je v stvarnem in izčrpnem govoru načrtal v glavnem smeri, v katerih naj bi se gibal pravilnik. Njegovo mnenje glede sestave pravilnika, ki je bilo v splošnem odobreno, bi bilo v splošnem sledeče: — Izda naj se za celo državo enoten pravilnik. V pravilniku se mora natančno pojasniti nekatera mesta zakona, ki niso dovolj jasna ali točna. To se tiče v prvi vrsti člena 1., kjer so naštetih predmeti življenskih potrebščin. Te predmete navaja zakon pod kolektivnimi imeni, ki dopuščajo najširšo interpretacijo, ki vsebujejo tudi takozvane luksusne predmete. Pojem, obleka ali obutev, je presplošen. Ravno tako dopuščajo stavek »in drugi predmeti nujne potrebe« najširšo interpretacijo. Predmeti, ki so nujne potrebe na enem mestu, bi bili mogoče na drugem mestu že luksusni predmeti itd. Socialne, kulturne in lokalne razmere igrajo tukaj tak-

šno vlogo, da je treba jasnejših določil za pravilno uporabo tega člena. Zakon zaprečuje nakopičevanje potrebščin, toda nikjer ni povedano, kaj smatra zakon za nakopičevanje. Treba je absolutne jasnosti, da se ne bi tudi v bodočem ponovili slučaj, da se pod to pretezo zaplenijo zaloge, ki nimajo niti sence tega, kar je hotel označiti zakonodajalec z izrazom nakopičevanja. Potrebno je, da se pojem nakopičevanja jasno določi, da se sodniku, ki bo presojal posamezne slučaje in ki nima potrebne prakse in zadostnega vpogleda v tehniko moderne veletrgovine, — dajo točne direktive, na koje bo zamogel opirati svojo sodbo. Med življenskimi produkti nahajamo dokaj predmetov, ki imajo svoje mestne sezone in te predmete je mogoče dobaviti le v gotovih periodah. Naj bi tedaj bila ona smotrna, ekonomsko tako važna naloga, katero izvršuje trgovec s tem, da začasno nabira blago za to, da bo mogel ob mrtvi sezoni zalagati in zadovoljiti konsumente — prepovedano, kaznjivo nakopičevanje? Iz tega je razvidno, da se mora v pravilniku pojem nakopičevanja točno opredeliti. — Največjo pažnjo pri sestavi pravilnika je pa treba brezdvomno posvetiti členu 8, ki predvideva za prodajalce običajni in dovoljeni trgovski čist dobiček, kateri pa nikoli ne sme biti večji od 25 %. To določilo, ki je vzbudilo mogoče največ slabe krvi med konsumentmi, prizadene občutno tudi trgovce. Pri sedanjih valutarnih razmerah je absolutno nedopustno, da se veže trgovca na taka določila. Trgovec je večkrat primoran, da vsled konkurence ali drugih okoliščin oddaja blago pod nabavno ceno, v lastno škodo in zato je naravno, da bo gledal, da poravna pretrpelo izgubo pri prodaji drugega predmeta, za katerega je konjunktura ugodnejša. Zahteva, da si sme trgovec vrtnati pri vseh predmetih le gotov vnaprej določen maksimalen dobiček, bi danes, pri konstantnem variranju tečaja valut, spravila trgovca kmalu do gotovega konkurza. Nadalje je poudarjal g. Mohorič, da tvorijo tudi v tem zakonu kmeti izjemo, čeravno bi se moralo uporabiti proti njim iste mere kakor proti trgovcem. Glede postopanja vsebuje zakon zelo pomanjkljiva določila in potrebno bo, da se ga tudi v tem oziru temeljito izpopolni potom pravilnika.

Po izvajanjih g. Mohoriča se je oglašil g. Ivan Jelačin ml., ki je v markantnih črtah orisal gonjo, ki se je zadnje čase začela napram trgovcem. Omenil je, kako se že izza prevrata sklicujejo ankete, posvetovanja, s kojimi se pa ni doseglo nobenih pozitivnih predlogov. Vlada izdaja naredbes, uredbe, zakone, toda najbrže si že pri njih izdaji sama ne obeta nobenih pozitivnih rezultatov, ker zakoni sami kažejo, da ni vlada pri njih kompilaciji žrtvovala mnogo truda. Vse, kar se dela v tem pogledu, je samo pesek v oči in princip, na katerem bazirajo te naredbes, sloni na znanem motu »drži lopovac«. Govoreč o zakonu in pravilniku samem, je g. Jelačin poudarjal, da trgovstvo v principu odklanja potrebo zakona o pobijanje draginje, in da je potemtakem tudi vsaka debata o pravilniku brezpredmetna. Trgovstvo stoji na principu proste trgovine. Treba je, da se popravi v prvi vrsti promef, da

se uvede zdrava valutna politika, in cene bodo same padle. Postopanje, ki se je začelo napram trgovcem, posebno v zadnjem času, se nikakor ne da kvalificirati. Govornik omenja, kako so oboroženi policijski organi hodili po trgovinah, ne da bi bili za to upravičeni. Komisije so prihajale v trgovine, natanko vpogledale v ves obrat, ter z zahtevo glede označenja cen na predmetih, izpostavljale trgovce neprestanim šikanam! Država nalaga trgovcu največja davčna bremena, zahteva od njega največje žrtve, s svoje strani pa mu ne prizna niti onih pravic, koje so mu garantirane potom zakonov. Kar se tiče komisije za določevanje dovoljenega dobička, o kateri je v začetku omenil g. načelnik, poudarja govornik, da bi bile take komisije brezpredmetne. Trgovska in obrtniška zbornica je podajala do sedaj na posamezna konkretna vprašanja sodišče točne, strokovno utemeljene odgovore, in ni nobenega povoda dvomiti o tem, da bo znala zbornica tudi v bodočem varovati strogo objektivnost v vsakem oziru. Slednjič je g. Jelačin grajal razliko, koja dela vedno naša zakonodaja med trgovcem in agrarcem, ki uživa pri nas posebno izjemno stališče. Vsled večine, katero imajo pri nas agrarci, so njih interesi nedotakljivi, in ni ga človeka, ki bi se upal izdati naredbi, ki bi, četudi samo mimogrede, neprijetno tangirala interese kmetov! Na izvajanja g. Jelačina, je vladni svetnik g. dr. Steska poudarjal, da je bilo postopanje varnostnih organov, ako so oni sami vršili predhodno preiskovanje, — protizakonito, kajti predhodna preiskovanja sme tudi tukaj voditi samo sodnija. To je tudi mnenje, ki ga zastopa v tem oziru ministristvo pravde! —

Da bo vlada v stanju, se na s strani zastopnikov stavljenih predloge čim bolj ozirati, odnosno, da se da zastopnikom čas, da konkretizirajo svoje predloge, je načelnik oddelka g. Ribnikar zaprosil navzoče, naj bi do prihodnjega pondeljka vposlali oddelku pismene predloge. Nato se je g. načelnik zahvalil navzočim za odziv ter zaključil anketo.

V nedeljo, dne 26. t. m. ob 11. uri dopoldne se vrši v mestni sejni dvorani na magistratu važno preposvemanje na magistratu važno predposvshoda v zadevi prometnega davka, davka na vojne dobičke za l. 1920, deviznih naredb in zakona o pobijanju draginje.

K temu predposvetovanju se vabijo vsi ljubljanski trgovci obrtniki in industriji, ter delegati trgovskih gremijev iz cele Slovenije. Udeležba je moralna dožnost vsacega.

SKLICATELJ.

Nekaj zgodovine o draginjskih naredbah.

(Konec.)

V Franciji je imela monarhistična vlada pred revolucijo, reguliranje cen popolnoma v svoji moči. Po tedanjem naziranju se je smatralo, da je dolžnost vlade kontrolirati cene vseh onih produktov, ki tangirajo interese splošnosti, in da mora legislativna in eksekutivna vlast držati pod najstrožjo disciplino pro-

dukcijo, kakor tudi prodajo. Niti konsumenti niti producenti se niso seveda vedno strinjali s tem naziranjem tedanjih vlad, ki so počasi razširjale svojo ingerenco čez celo gospodarsko življenje. Vlada se je končno vmešavala v stvari, kjer je bila njena intervencija popolnoma nepotrebna in odveč. Tako nahajamo iz vsega časa vladne naredbes, ki so določile način, kako se naj obdelujejo vinogradi, kedaj se sme prodajati perutnino, kako je peči kruh; tudi je vlada sama določila kedaj je dovoljeno trgati in prodajati grozdje, kedaj se sme prodajati slane ribe itd. Že tedaj je določila vlada tudi koliko dobička v odstotkih si smejo zaračunati prodajalci na drobno, določala je cene za vse življenske produkte, sploh se je vse, kar je imelo le kaj važnosti za dobrobit splošnosti, reguliralo potom podrobnih določil, koja so se večkrat menjala, ter povzročala brezmejno tržarenje. Neglede na velik aparat izvrševalnih organov, se je izvršitev takih naredb vendar zelo zavlačevala. Velike težkoče je povzročilo fiksiranje cen. V Strasburgu se je do izbruha revolucije neprestano kregalo radi tarife cen za pivo, ker se nikakor ni mogel doseči sporazum med pivovarnarji in upravo glede kvantuma tekočine, ki se da doseči iz verče slada.

Filip III. Španski je dne 19. septembra 1601 sankcioniral postavo, glasom katere se je ustanovil poseben kolegij »tasadores«, čegar naloga je bila, da določa vsakoletno dopustne iznose za najemnine.

Posebno kar se tiče prodaje žita, ni bila ta že izza srednjega veka do najnovejših časov sploh nikdar svobodna, ampak se je gibala v ozkih, s strani vlade strikno določenih mejah. Vlade, kakor tudi mestne uprave so regulirale promet s žitom po principih, da se zagotovi ljudstvu zadostna kvantiteta dobrih in cenih življenskih potrebščin. Da bi se to doseglo, se je uravnalo odnošaje med prodajalci in kupovalci na tržišču potom strogih predpisov. Tu se je uvedla kontrola, ki se je razširjala na vsako posameznost prometa. Poznejše že dobro razvite teritorialne države so prevzele sistem državne policije srednjega veka, ter ga še razširile. Poleg tržne policije, ki je določevala cene in kontrolirala produkcijo in konsum vobče, so se dekretirale tudi izvozne prepovedi, ali druge izvozne omejitve, osobito izvozne carine za žito, ki so se upotrebljale pri prometu med posameznimi provincijami, a pozneje tudi pri prometu provinc ali celih držav z inozemstvom.

Mnogo naredb glede določanja cen imamo izza časa Friderika Velikega. Da bi zamogel zabraniti večje oscilacije cen, je ustanovil žitna skladišča. V žitna skladišča se je spravljalo žito kupljeno ob dobri žetvi in se je tako z nakupom zabranilo padanje cen, nasprotno se je ob slabi žetvi izdajalo žito iz teh skladišč, ter tako uplivalo, da niso cene preveč narasle. Poleg državnih skladišč so obstojala tudi zasebna skladišča in vlade so z naredbami nalgale producentom, da ima vsak na razpolago rezerve žita. Taka skladišča so imeli v Rusiji še do zadnjega časa. —

Francoski konvent je izdal leta 1793 zakona, ki je prisilil vse trgovce z žitom, kakor tudi poljedelce, da napovejo količine žita, kojega imajo še po shrambah in da ga prodajo po določeni ceni. Poleg tega so se tedaj posluževali tudi izvoznih prepovedi, ter izvoznih carin. Postopno se je pa prišlo tudi do drugih, modernjših predsodkov za pobijanje draginje. Koncem osemnajstega veka nahajamo že zakone, glasom katerih se je izvrševanje luksuznih obrtov ukinilo, tako se je ukinilo obrti, ki so prede-lavali žito kot surovino, žganjekuho, pivovarenje, fabrikacijo pudre itd.

Mestni magistrat tržaški je l. 1811 izdal tarifo cen za jestvine, ter določil kazni za one, ki se ne bi tega držali. Tarifo, ki je zelo obširna in ki ima cene za skoro vse potrebščine, je sestavil mestni »intendant« Ar-nault.

V drugi polovici osemnajstega stoletja se je vedno bolj intenzivno razvilo naziranje, da je najspodbetnejše sredstvo za pobijanje draginje — svobodna trgovina. V 19. stoletju je to naziranje z ozirom na tedanji ogromni razvoj trgovine in prometa splošno prodrlo. Ko je pa okoli šestdesetega leta produkcija premorskega žita narasla, da je deželam zapadne Evrope pretela nevarna konkurenca, so stremile države, z izjemo Anglije, ki ni hotela žrtvovati interese industrije, interesom agrarcev, za tem, da se vzdržijo čim višje žitne cene. Nemčija je n. pr. leta 1879 oživela že odpravljeno carino za žito, moko in ži-vino. Na sličen način so postopale tudi druge države.

Po predlogu, kojega je stavil v nemškem državnem zboru Kanitz, bi se imel vršiti ves promet z žitom in moko izključno pod posredstvom države. Predlog določa natančen način, kako naj se normirajo cene, kako naj se podrobno izvršujejo transakcije itd. Kakor je postopala Nemčija, tako so postopale tudi druge države, kakor tudi posamezne mestn. občine. Med drugimi je n. pr. tržaški magistrat še prva leta tega stoletja imenoval posebno komisijo, ki naj bi vsak mesec določila »uradno ceno« kruha.

O naredbah za pobijanje draginje ki so izšle med vojno, bilo bi odveč pisati, ker so te vsem dobro znane, kakor nam bode ostala še dolgo v spominu institucija naših občinskih središč za pobijanje draginje in nova naredba, ki ji je sledila.

Gospodarski pregled čehoslov. republike.

(Poročilo trg. agencije SHS. v Pragi.)

Trgovina.

Organizacija češkoslovaške trgovine in industrije spada v delokrog ministrstva trgovine čehoslovaške republike. Ker Čehoslovaška več izvaž ne go uvaž, je ustanovljen pri ministrstvu trgovine oddelek za ino-zemsko trgovino, ki se bo pozneje preustroji v posebno ministrstvo. Ministrstvo trgovine rešuje vsa indu-strijska vprašanja, pripravlja zakon-ske načrte za industrijo in trgovino, sklepa trgovinske in ekonomske po-godbe z inozemstvom, ter določa di-rektive za zakonodajno carinsko in trgovinsko politiko; rešuje vprašanje o trgovskih zbornicah, o družbah in zvezah, koje so predmet trgovinskega prava, o plovitbi, tujskem prometu in kopališčih.

Patentni oddelek spada v delo-krog ministrstva trgovine in ravno tako: gospodarski parlament ali so-svet za gospodarska vprašanja; čehoslovaški svet za obrt in carinski čehoslovaški svet, obstoječi iz zastopnikov interesiranih krogov. Vprašanja trgovinske politike se rešujejo samo potem, ko se je zaslila politično-trgovinska komisija, koja sestavljajo trgovinske in industrijske zbornice.

Čehoslovaška republika ima svoje zastopnike v tujih državah (konzulate in poslanstva). Poleg tega bodo pozneje imenovani tudi častni konzuli, koje se izbere iz inozemcev, ki poznajo dobro trgovinsko situacijo okraja, kjer se nahajajo. Da se zago-

tovi tržišče, predvideno je, da se u-stanovijo tovarniška skladišča na Balkanu in eventualno tudi v Rusiji. Že sedaj se organizirajo vsakoletno dve razstavi vzorcev; prva razstava se je otvorila jeseni 1920 leta, imela je nepričakovano dober uspeh. Ude-ležba čehoslovaške industrije na ino-zemskih sejnih (Lyon, Leipzig, Trst itd.) je vedno večja.

Glavna naloga in največja želja čehoslovaške vlade sta: da se izvaž čehoslovaške proizvode na svetovno tržišče pod lastno znamko, ker se je prej prodajalo te proizvode pod nemško in avstrijsko etiketo. Da se la-formira inozemstvo, ter, da se podpira izvozno trgovino, se je osnoval v Pragi odsek za zunanjo trgovino (Urad pro zahranični obchod, Praha III. Wolkensteinpalais) a poleg tega daje potrebna pojasnila tudi central-na zveza čehoslovaških industrijcev (Ustržedni svaz češkoslovaških pru-myšlnika). Tudi dajejo eksportni od-delki trgovskih zbornic vse potrebne informacije o izvozu.

Promet.

Glasom mirovnih dogovorov je zagotovljen čehoslovaški republiki svoboden izhod po Labi proti severu, a po Donavi na jug in vstok. Tudi služi proga Trst—Dunaj—Zagreb—Trst prav dobro češkoslovaški trgo-vini. Celokupno železniško omrežje znaša 13.362 km, od tega eksploatira 11.572 km država, a 1.790 km pri-vatne družbe. Električnih železnic je skupno za 470 km. Države in pri-vatne železnice so v letu 1919 pre-vozile skupno 135,357.000 oseb in 36,420.300 ton blaga.

Vodne poti bodo postale velike važnosti. Glavna vodna pot Čehoslovaške je Laba z glavnim pristaniš-čem Usti nad Labem. Južno mejo tvori Donava od Bratislave do Ostri-gona. Republika se trudi, da te poti čim več izkoristi, ter gradi večno flo-to. Svoboda Donave ji je zagotovlje-na do Črnega morja, kar je zelo, zelo važno za bodočo trgovino z Balkanom in južno Rusijo. Vltava in dol-nja Laba služita za prenos lesa s splavi v notranjosti države.

Češka ima najbolj razvito mrežo suhozemskih poti, ki znašajo skupno 32.543 km (53 km na 100 km²). Mo-ravska ima 13.600 km (61 km na 100 kvadratnih kilometrov), Šlezija 4.100 km (84 km na 100 km²), a Slovaška ima relativno manj. Poleg tega je uvedla uprava pošt avtomobilni pro-met za prevoz pošte in potnikov. Promet z zrakoplovi se je začel or-ganizirati.

Personal poštne administracije znaša 45.000 oseb; a število pošt-nih uradov 5.000. Dolžina brzojavnih li-nij (po statistiki iz l. 1919) znaša 15.898 km; dolžina telefonskih linij pa 77.154 km. Javnih telefonskih govorilnic je na Češkem 1.500 a te-lefonskih naročnikov 60.000. Za lo-kalni promet služi mreža 12.451 km, dolgost žice znaša 140.449 km. Linija za interurbani promet znaša 6.109 km in ima 32.432 km žice.

XXI. redni občni zbor Sl. trg. društva Merkur v Ljubljani.

(Konec.)

Tretja največja napaka pri nas je, da se ne reši uradniško vprašanje tako kot bi bilo treba. Uradnik živi danes v takih prilikah, da mu splošni mogoče živeti. Kreirali so se novi uradi. Štedenja se ni poznalo in uradniška mesta so se oddajala kar vprek. Ni se vprašalo ali obstoja potreba ali ne. Ustanavljali so se novi uradi z velikansko masinerijo a malim uspehom, tako daleč je prišlo, da izkazuje državni proračun 41% skup-nih izdatkov za uradništvo. Vprašaj-mo se kam to dovede. Na mestih, kjer je zadostovalo 100 uslužbencev, ki so z lahkoto vršili svojo nalogo, jih je danes več sto. Govorilo se je mnogo o čiščenju in reducivanju jav-nih nastavljenecv, a storilo se ni do danes še ničesar. Mesto da bi držav-na uprava z energično roko pričela čistiti, ter na ta način dala gospo-

darskim silam na razpolago moči, ki jih ima odveč, se državna uprava ne zgane. Če bi se to delo izvršilo, bi se bilo dosedaj mnogo prihranilo in iz teh prihrankov bi se lahko plače iz-datno zvišale ostalemu državnemu osebju, ki bi ostalo v državni službi. Tako se pa vleče zavoženi voz na-prej, in ni je železne pesti, ki bi na-pravila red. Nihče nima pred očmi, da je dobro državno uradništvo hrbtenica države in če uradništvo odpo-ve, je država v nevarnosti. Hrbtenico države ste že nalomili in pazite da jo popolnoma ne zlomite. V državno službo je stopilo po prevratu mnogo idealnih in resnih mladeničev, ki so posvečali vse svoje sile v prid drža-vi. Državna uprava pa za te svoje najzvestejše državljane ni storila ničesar, ter njih delo z isto mero oce-njevala kakor delo gotovih protekci-onistov, ki so zelo slabo delali ali pa sploh nič. Posledica temu je bila, da je mnogo najbolje kvalificiranih mo-či zapustilo že državno službo ter si iskalo kruha pri privatnih podjetjih. Če gre to samo en čas naprej, bo iz-ginil iz državne službe zadnji urad-nik, ki ima smisel za delo in državo. Predno zaključujem svoje usodne besede in preidem v podrobno po-ročilo o delovanju odbora našega društva v preteklem letu, ne smem prezreti dejstva, da so se merod. fak-torji, ki so gledali toliko časa naše gospodarsko propadanje, zbudili ob 12. uri iz spanja ter izdali, oziroma ponovili stare naredbe, ki naj rešijo našo valuto. Izdana je naredba, ki otežkočuje špekulacijo z valutami, dalje naredba, ki prepoveduje uvoz luksuznega blaga. Tudi je izdana stroga naredba, katere namen je, da dobi tujo valuto samo uvoznikar, ki blago, katerega uvoz je dovoljen, v resnici uvozi. Te naredbe imajo go-tovo dober namen.

Vprašanje pa je, ako bo imel g. finančni minister energijo, da bodo te naredbe ostale toliko časa v velja-vi, da dobimo v našem gospodarstvu trdno podlago in dobe vsi naši drža-vljani tako zaupanje v našo valuto, da bi z razveljavljenjem teh odredb naše gospodarstvo ne trpelo. Te na-redbe so ukorne, za izvrševanje teh naredb pa primanjkuje rutiniranega uradništva. Vsled tega trpi sedaj naše gospodarsko delo silno. Treba bo na vsak način te naredbe revidirati, ne da bi pri tem zgubile naredbe svoj dober smoter. Posebno hitro bo treba revidirati naredbo glede naba-ve valut za uvoz blaga; skrbeti za to, da bo aparat hitro funkcioniral. Ta naredba je posebno stroga in otežko-čuje normalno trgovsko poslovanje. Treba jo bo omiliti a že sedaj gledati na to, da se vse vloge isti dan in če treba tudi brzojavno rešujejo. Naj-boljšo kopijo v reševanju valute imamo pri Čehih. Če si vzamemo za vzgled češko gospodarsko upravo, se bodo v gospodarstvu naše države, ki ima po mnenju svetovnih strokov-njakov lepo bodočnost, pokazal v kratkem napredek, ki si ga danes še ne moremo predstavljati. Na času je, da se naše gospodarsko življenje kon-solidira, dalje da se pokličejo v živ-ljenje gospodarske korporacije, ki naj pomagajo ustvariti našemu gospo-darskemu razmahu trdno podlago. Če to storimo in če bi sklepe teh korpo-racij državni zbor uvaževal, zasijala bo naši državi lepa bodočnost. Ta-krat bo oživela v vsakem posamez-niku tudi prava ljubezen do države. Postali bomo v vsakem pogledu tako močni, da nas bodo druge države mo-rale uvaževati in respektirati. Še ena stvar, ki jo je treba pri nas čim prej urediti, to je odprava dvojne valute. Naši gospodarski krogi morajo skr-beti, da postane v državi ena va-luta, kar bo gotovo v korist vsem državljanom. Glede naše gospodarske politike naj navajam še nekaj. Vse naše sosedne države gledajo, da u-važajo k nam za drag denar kolikor mogoče gotovih fabrikatov, med tem ko nam na drugi strani mečejo pole-napod noge kjer le morejo. Mnogo se uvaž k nam še tujih fabrikatov, ki se jih pri nas izdeluje ceneje in v boljši kakovosti kot v inozemstvu. — Stare zveze gotovih trdk z inozem-stvom pa se vzdržujejo vse eno, ker

nam manjka gospodarsko pojmo-va-nje in obstaja v gotovih krogih ne-utemeljeno nezaupanje v domačo produkcijo. Ko bo narod tako prepo-jen s čutom, da vsak posameznik ko-risti domovini s tem, da kupuje v prvi vrsti domače izdelke, bo to mnogo koristilo našemu državnemu gospodarstvu. Za vzgled naj nam bo-do Madžari, ki so svojo industrijo pred vojno samo na ta način povzdi-gnili, da so pričeli veliko gonjo proti vsemu, kar je bilo tujega. Voditelji naroda so nosili najpriprostejšo ob-leko, tako imenovano rašovno toliko časa, dokler ni bila domača indus-trija na površju. Posledica temu je bi-la, da se je pod režimom ministra Ko-šuta ustanovilo na Madžarskem v de-setih letih nad 700 velikih tovarn na Ogrskem, in Ogrska je postala popol-noma neodvisna od Avstrije. Ogrska je zadnje desetletje pred vojno na-predovala, Avstrija pa od leta do le-ta nazadovala in je bil njen gospodarski propad, tudi če bi ne bilo vojne, neizogiben.

Še nekaj je, česar ne smem pre-zreti. Naš sosed Italijan je pri izbiri novih virov dohodkov brezobziren. Poleg drugega je vpeljal velike ko-leke za fakture, ki jih imenuje Bollo fattura in tassa di lusso. Če je ta naš veliki prijatelj vpeljal koleke, ki znašajo 2 pro mile od fakturine vred-nosti za fakture, ki se izstavijo za la-stne državljane, nas nič ne briga. — Ker je imel naš prijatelj drznost, za-htevat od trgovcev, da morajo te ko-leke plačati tudi za vnanjo trgovino, je že od sile in naravnost nesramno. Pri nas se ni našel do danes človek, ki bi na merodajnem mestu proti temu protestiral, saj meni o tem ni nič znanega. Pri nas je pač tako, da tega nikdo ne vidi, kako se s takimi po-stopanji naša gospodarska sila uni-čuje. Odločno moramo protestirati proti tej nesramnosti, in ne smemo več prevažiti teh nepotrebnih stroš-kov na našega konsumenta. Država naj zahteva od našega prijatelja, da nemudoma prekliče predmetne na-redbe in če tega ne bo hotel storiti, naj se enak kolek in sicer v dvojni meri tudi pri nas uvede za vse blago, ki se izvaž v Italijo.

Po teh uvodnih besedah preidem k faktičnemu poročilu o delovanju odbora našega društva v preteklem letu.

Odbor se je v letu 1921 sestal v sedmih sejah, v katerih so se reševa-le vse tekoče zadeve. Kakor vsako leto, tako je bil tudi v preteklem letu članom na razpolago pravni svet. Da-lo se je pismeno in ustmeno mnogo pojasnil. Med drugim smo dali pojas-nilo glede obrtnih listov, odpovedne-ga roka, oddaje trgovin, točenje žga-nja, glede podružnic, glede davčnih napovedi; prodaja špirta, usposob-ljenostnega dokaza, odpovednega ro-ka uslužbencev in obveznosti glede plačila itd.

Društvo je priredilo preteklo leto od 29. aprila do 9. maja večerni ca-rinski tečaj, ki je bil tako od strani trgovcev kakor nastavljenecv zelo dobro obiskan. Ker so bili društveni prostori premajhni, se je predavanje vršilo na tukajšnji realni gimnaziji. Predaval je carinski nadzornik gosp. Jakob Rupel. Obilna udeležba tega tečaja je pokazala, da se trgovci, ka-kor tudi trgovski nastavljeneci zani-majo za pereče carinsko vprašanje in se zavedajo važnosti takega preda-vanja.

Društvo je izdalo kakor prejšnja leta tudi letos svoje društveno gla-silo »Narodno gospodarski Vestnik«, ki izhaja 20. dne vsakega meseca in ga dobivajo vsi člani brezplačno. Naš list je bil obenem glasilo »Zveze in-dustrijcev« na Slovenskem ozemlju, Slovenskega trgovskega društva v Celju in Slovenskega trgovskega in obrtnega društva v Mariboru.

Dne 9. in 10. julija je priredilo društvo poučen izlet v Falo in Ruše pri Mariboru. Izleta so se udeležili člani in prijatelji društva iz Ljublja-ne, Kranja, Celja, Maribora in dru-god. Izletniki so si ogledali elektri-čno centralo na Fali, ter veliko in moderno tvornico za dušik v Rušah. Društvo je preskrebalo izletnikom polovično vožnjo na železnici. Pri iz-

letu je sodeloval tudi društveni pevski zbor. S tem izletom je dalo društvo svojim članom priliko, ogledati si ta svetovno znana podjetja. Da je ta izlet tako srečno uspel je zasluga Mariborskega trgovskega gremija, ki nam je šel v vsakem oziru na roko ter preskrbel tudi stanovanja.

Dalje moram omeniti, da je društvo dalo letos slovenskemu trgovstvu zopet novo strokovno knjigo »Kuder: Menično pravo.« v drugi predelani in povečani izdaji. Prvo izdajo je društvo založilo leta 1904 in je že zdavnaj razprodana. Društvo je uvidelo živo potrebo nove izdaje te knjige in se je odločilo kljub sedanjim razmeram izdati novo povečano izdajo. Knjiga je že popolnoma gotovo ni aprotirana za šolski pouk. Naše društvo je izdalo že mnogo strokovnih knjig in je stremelo veliko koristilo slovenski trgovini. Da je ta knjiga, ki smo jo že dolgo in nujno pogrešali zopet izšla, je zasluga našega društvenega podpredsednika gospoda Fr. Windischer-ja, ki ima za izdajo trgovskih strokovnih knjig in za naše društvo sploh nevenljivo zasluge in mu gre za njegovo požrtvovalnost najtoplejša zahvala.

Omenjati moram tudi še sklad za »Trgovski dom«, ki se je posebno pretečeno leto znatno povečal. Tako je znašalo stanje tega sklada z 31. decembrom 114.121,38 kron. Pripominjati moram, da je odbor v svoji seji dne 6. aprila pretečenega leta sklenil, ustanoviti za upravo tega sklada poseben odbor, namreč odbor za zgradbo Trgovskega doma v Ljubljani. V ta odbor so volile trgovske korporacije svoje zastopnike. Odbor sestoji iz 12 članov in sicer so izvoljeni od društva »Merkur« gg. Pavel Fabiani, Franc Golob, Ivan Jelačin star., Fran Kovač, Josip Sekula in Fran Zebal. Od gremija trgovcev v Ljubljani: gg. Tomaž Mencinger in Viktor Meden; od Zveze trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo g. Ivan Jelačin ml. in Fran Stupica ter od Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani gg. Ladislav Pečanka in Andrej Šarabon. Predsednik tega odbora je spraznilec te ideje g. Ivan Jelačin star., njegov namestnik je g. Fran Stupica, tajnik je g. Fran Golob in blagajnik gospod Fran Zebal. Namen tega odbora je, upravljanje vsega dosedaj v ta namen nabranega denarja za Trgovski dom pod okvirjem društva »Merkur«. O podrobnosti glede upravljanja tega fonda bodete cenj. zborovalci imeli itak pozneje priliko natančneje sklepati.

Da bi društvo čim prej uresničilo sklep, storjen ob priliki petletnice svojega delovanja, to je, zgraditi si lastno reprezentano palačo, ki naj bi bila družabno in kulturno ognjišče vsega slovenskega trgovstva, je nameravalo prirediti lansko leto dne 4. septembra na čast gostom Ljubljanskega velikega sejma v hotelu »Tivoli« veliko vrtno veselico, katere čisti dobiček je bil namenjen za zgradbo prepotrebne »Trgovskega doma«. Predpriprave za to veselico, ki se je nameravala vršiti na zelo široki podlagi so bila v polnem tiru. Veselica se je pa pozneje vsled smrti Nj. Vel. kralja Petra odgodila. Pri tej priliki so se razposiale tudi okrožnice na vse večje tvrdke Slovenije s prošnjo za prispevke. Došlo je skupno 59.238 kron, in sicer so naklonile sledeče tvrdke večje denarne prispevke: Slovenska trgovska delniška družba v Ljubljani 15.000 K; A. Volk, Ljubljana 10.000 kron; Kranjska industrijska družba, Jesenice 4000 K; Franc Pogačnik, Ljubljana 2000 K; Trgovska zadruga, Laško 2000 K; Franc Kovač, Ljubljana preostanek vencia po pokojnem članu g. Josp. Miheliču 1684 kron; Kolinska tovarna kavinih primesi, Ljubljana 1500 K; Franc Čuček & Komp., Ptuj; Glanzmann Edo & And. Gassner, Tržič; Jadranska montanska družba, Ljubljana; Odon Koutny, Ljubljana; Rosmann & Tschurn, Ljubljana; H. Suttner, Ljubljana; in Trgovska zadruga, Sevnica po 100 K. Dalje so poslali po 500 K ga. Marica dr. Hacinova, Ljubljana; Kranjska tvornica željezne i

bravarske robe, Kamnik; Antonija Kadivec, Ljubljana; Landstätter & sinovi, Domžale; R. Miklauc, Ljubljana; Matej Orehek, Ljubljana; Schwab & Bizjak, Ljubljana; Zveza slovenskih trgovcev, Celje. Po 400 K so prispevali: Freund Viljem, Maribor; Vekoslav Fürst, Maribor; Josip Jebačin, Rudnik pri Ljubljani; Jax & sin, Ljubljana; Franc Kalmus, Ljubljana; Rajko Luckman, Ljubljana; Antonija Mally, Ljubljana; Alojzij Persche, Ljubljana; Janko Popovič, Ljubljana; Franc Pengov, Smarje-Sap; Snoj & Modic, Ljubljana; Ivan Sandrin, Ljubljana in I. N. Soštarič, Maribor.

Vsem darovalcem bodi izrečena na tem mestu topla zahvala.

Izmed dobrotvornih naprav našega društva moram omenjati še podporni zaklad, iz katerega dobivajo v prvi vrsti podpore brezposelni člani, dalje onemogli člani, ter vdove in sirote po naših rednih članih. Skozi cel čas vojne so se podpirale z rednimi mesečnimi denarnimi podporami žene in otroci takih rednih članov, ki so pri vstopu v vojaško službovanje prišli v stiko in potrebo. Podporni zaklad, ki ga upravlja posebni kuratorij, je imel koncem lanskega leta 26.768,16 K premoženja.

Preteklo leto se je obrnila na društvo s prošnjo za podporo edino ga. Viktorija Lavrič, udova po pokojnem članu gosp. Josipu Lavriču, kateri se je nakazalo 1200 K kot vzgojevalni prispevek za otroka. To je razveseljivo dejstvo ki kaže, da je brezposelnost, ki je vladala med trg. osebjem osobito po prevratu, minula, in da so vsi trg. nastavljenjci danes že v službah.

Kakor skrbi društvo na eni strani v gospodarskem oziru za svoje člane tako skrbi na drugi strani tudi v socialnem oziru. Tako namerava društvo ustanoviti trgovsko menzo kjer naj bi se imeli pripadniki trgovskega stanu zdravo, tečno in cenno hrano.

Sestavljen je pripravljali odbor, ki vodi vsa potrebna predela. Stvar je v polnem tiru. Gre se samo še za pridobitev primerne prostora kar upamo, da se bo v najkrajšem času posrečilo. Trgovska menza naj bi bila hkratu nekako shajališče trgovskega osobja in nekaka družabno vez. Posebno sedaj po vojni se opaža, da nimajo trgovski nastavljenjci nikakega pravega stika med seboj, kar gotovo ni v korist trgovskemu naraščanju in trgovstvu sploh. Žal, da tudi naše društvo ne more v sedanjih prostorih nuditi trgovskemu naraščanju to, kar bi rado in kar uvidi za potrebno. Tu zopet lahko vidimo kako velikega pomena je Trgovski dom za trgovski naraščaj.

Moje poročilo bi bilo nepopolno, ako bi ne omenil, da je naše društvo skupno z Trgovskim bolniškim in podpornim društvom v Ljubljani povzelo korake, da so se pravičila tega društva, ki obstoja že od l. 1835 odobrila, ter tako pripomoglo, da imajo pripadniki trg. stanu tudi še nadalje svojo lastno bolniško blagajno. Trgovsko bolniško in podporno društvo je z 1. januarjem letos razširilo svoj delokrog v toliko, da postane sedaj lahko član vsak trgovski nameščenec moškega in ženskega spola, praktikant, učenec in učenka, brez razlike starosti in zdravstvenega stanja. Ob enem je uvedlo tudi družinsko zavarovanje. Na ta način nudi sedaj to društvo v slučaju bolezni svojim članom in njih družinam vse iste ugodnosti, ki jih predpisuje zakon. Vsled tega apeliram na gg. člane, da širijo zanimanje za svojo lastno bolniško blagajno, in delajo na to, da bo vsak trgovski nameščenec, moški ali ženska, vajenec ali vajenka zavarovan zoper bolezen pri svoji stanovski bolniški blagajni, to je pri Trgovskem bolniškem in podpornem društvu v Ljubljani. Tako je društvo »Merkur« pripomoglo, da se je perneče bolniško zavarovanje trgovskih nameščencev rešilo v vsestransko zadovoljnost.

Posredovalnica je imela v pretečenem letu 913 poslovnih števil. Izkazov prostih služb se je razposla-

lo 3.889. Prostih mest je bilo prijavljenih od strani trgovcev 392. Za službo je prosilo 648 interesentov. Uspešno se je posredovalo v 264 slučajih; toliko uspehov nam je bilo prijavljeno. Kosmatih dohodkov je imela posredovalnica 2189,20 kron.

Posredovalnica posluje za delodajalce in člane društva brezplačno, za druge pa proti odškodnini. Gospode trgovce prosimo, da se pri nastavljanju trgovskega osobja vedno poslužujejo naše posredovalnice, ki bo skušala željam najnatančneje ustreči. — Društvo je prejelo razen že preje navedenih prispevkov še od Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo, Ljubljana K 10.000.—, in od Gremija trgovcev v Ljubljani K 2000 podpore.

Za Josip Drčarjevo ustanovo je prejelo društvo na fantovskem večerju člana, g. Josipa Rusa nabranih K 1600 in od člana g. A. Volka v Ljubljani darovanih K 1500.

Razen posredovalnice se je v pretekli poslovni dobi rešilo še 784 raznih dopisov.

Društvo je štelu koncem leta:

1 častnega člana, 6 ustanovnih članov, 587 rednih članov, 79 podpor-
nih članov in 152 naročnikov na »Narodnogospodarski Vestnik«.

Z Slovenskim trgovskim društvom v Celju in Slovenskim trgovskim in obrtnim društvom v Mariboru smo v tesni zvezi in je naše glasilo tudi njih glasilo.

S tem je moje poročilo za poslovno leto 1921 končano in prosim, da blagovoli slavni občni zbor moje poročilo vzeti na znanje in ga odobriti. (Dalje prih.)

Naše napake.

Pred več časom smo slišali, da je sklenjena z Nemčijo trgov. pogodba in je tudi od skupščine odobrena. Vseeno pa nimamo od tega nobene koristi, ker carinarne še vedno carinijo blago iz Nemčije po maksimalni tarifi, češ, da še nimajo nobenih navodil. K čemu taka počasnost, zakaj se ne potruji naša država, da bi hitreje uredila naše zveze z Nemčijo, ki lahko postane najboljši odjemalec naših pridelkov. Dovolj časa smo plačevali Avstriji visoko posredovalnino, ki nam je prodajala mnogo nemškega blaga.

Potrebna je tudi direktna zveza. Dobil sem iz Nemčije dva 9 kg težka poštna zavoja v vrednosti Din. 688,19. Pri teh dveh zavojih so zaslužili trije špediterji 262 D. Vrhutega je blago potovalo skoraj tri mesece. Že zdavnaj bi se dalo to vprašanje urediti. Samo radi naše komodnosti plačujemo tujcem ogromne vsote nepotrebnih stroškov. Kako pa naj spravimo svoje narodno gospodarstvo v red, če smo tako počasni in neokretni!

Izšla je naredba, da merosodniki ne smejo več žigosati posode s stariimi avstrijskimi žigi. To je popolnoma v redu, ni pa v redu, da so merosodni uradi dobili samo naredbo, ne pa obenem tudi novih žigov. Z naredbo samo ne morejo žigosati. Posredniki posode so vozili naprej na merosodne postaje posodo, da so se iste nagrmadili celi hribi in marsikateri merosodni organ je bil v nevarnosti, da se ga kmetje dejansko lotijo, misleč, da jim nagaja. Neodpustno je tudi, da ima uslužbenec merosodnega urada samo po 720 kron mesečne plače. Ta znesek zadostuje samo za par dni za hrano.

Te dni je izšla naredba, da se mora semenje kulturnih rastlin kontrolirati glede pristnosti, čistote, kalivosti in izvora. Dopušča se uvoz samo onega semenja, o katerem se ugotovi z analizo, da je izpravno. Semenje je zavezano kontroli tudi v notranjem prometu.

Neizpravno semenje se uniči.

Kdor je delal te predpise, ta pač ni imel niti pojma o prometu s semenjem. Potrebna je kontrola semenja in se je vedno vršila, toda predpisi niso smatrali proizvajalca in prodajalca za goljufa, kot izgleda to v naredbi gospoda poljedelskega ministra. O stvari bomo še obširneje razpravljali.

Trošarine prosto kuhanje žganja.

(Konec.)

8. Viničarji.

Viničarji smejo, kakor že v začetku omenjeno, pokuhati vinske tropine, ki so jih dobili od svojih gospodarjev kot del zaslužka, čim stanujejo na vinogradnikovem posestvu, trošarine prosto, vendar se ne odmeri viničarju čas kuhe po številu njegove družine, temveč je določeno, da skupno število ur za kuhanje žganja, ki se dovoli vinogradniku in viničarju, ne sme presežati onega števila ur, ki pripada vinogradniku po številu njegove družine.

Ker ni obenem dovoljeno, da se smejo prišteti vinogradnikovi družini tudi člani viničarjeve družine, čeprav niso pri vinogradniku na hrani in stanovanju temveč le na stanovanju, obstoji viničarjem dovoljena ugodnost edinole v tem, da smejo porabiti za pokuhanje vinskih tropin oni čas, ki je morda preostal vinogradniku, ali pa ga jim je ta prostovoljno odstopil.

Da ta ugodnost ni posebna pridobitev za viničarje, je jasno. Kako naj n. pr. razdeli vinogradnik, ki je samec ali vsaj brez večjega števila družinskih članov, pa ima več viničarskih družin, pritakajočih mu 114 ur med vse te družine? In kaj naj ostane njemu samemu? Ako se hoče viničarjem res pomagati, je treba, da se jemljejo njih družine vsaka zase in da se odmeri viničarju čas kuhe po številu te družine kot samostojnim posestnikom.

C. Kraj kuhanja.

Trošarine prosto žganje se sme kuhati edinole v zgradbi, kjer proizvajalec žganja stanuje ali pa na zemljišču (vinogradu, sadonosniku, vrtu itd.), ki ga obdeluje dotičnik sam.

Kuhanje žganja na tujem svetu je prepovedano. V tem oziru velja izjema le za tekočo proizvodno dobo, t. j. za čas do 31. avgusta 1922.

Do tega dne se sme namreč tam, kjer se rabijo samo vzdane žgalne priprave in tam, kjer ni na razpolago dovolj žgalnih priprav, ki se dajo prenašati, kuhati žganje trošarine prosto tudi na tujem posestvu, vendar mora finančna kontrola:

a) še preden se prične kuhati žganje, na posestvu vsakega posamega posestnika ugotoviti količino pripravljene drozge in ali je ta količina v pravem razmerju s količino snovi, ki jih je pridelal dotični posestnik sam in

b) ob kuhanju ali vsaj takoj po končanem kuhanju doznati, ali je lastnik drozge pokuhal ravno to količino drozge, kolikor jo je bilo popisane, da jo ima.

Ker mora finančna kontrola ugotoviti količino drozge na posestvu samem, še preden odobri prijavo, je treba, da se pravčasno (vsaj kakih 14 dni poprej) naprosi, naj ugotovi količino drozge, ker se namerava kuhati žganje trošarine prosto na tujem posestvu.

Prepoved kuhanja žganja na tujem posestvu je tako stroga, da je celo zadržnikom prepovedano kuhati žganje na zadržnem posestvu, ker se zadržniki kot fizične osebe ne smejo zamenjati z zadrugo samo kot juridično osebo.

Č. Prijavljanje kuhanja.

Po starih predpisih je moral vsakdo, ki je želel kuhati žganje trošarine prosto, prijaviti svojo zahtevo na to ugodnost do gotovega dne (na Kranjskem d. 015. avgusta vsakega leta) pri županstvu svoje občine, odnosno za časa vojne pri oddelku finančne kontrole, potem, ko je nameraval kuhati, pa je moral zopet prijaviti oddelku finančne kontrole, kdaj bo kuhal. Sedaj je samo ena prijava, ker je prva prijava odpadla.

Kdor želi kuhati žganje trošarine prosto, si mora nabaviti dva izvoda (eno polo) tiskovine za »prijavni in pregledni list« in vnje s a m vpisati (v stolpcih 1 do 7) te-le podatke:

1. dan prijave pri občinsk. predstojništvu (županstvu);

2. svoje ime in bivališče;

3. število družinskih članov (s služabništvom vred), ki so stari nad 12 let in so pri njem na hrani in stanovanju;

4. kraj in številka zgradbe, kjer se bo kuhalo in

5. iz katerih snovi bo kuhal žganje in koliko drozge ima pripravljene iz lastnih proizvodov.

Ako želi kdo kuhati žganje iz več vrst snovi toda iz vsake snovi ločeno (druga za drugo), mora v prijavi navesti tudi, koliko hektolitrov drozge je iz vsake posamezne snovi.

Svoje navedbe mora posestnik potrditi v stolpcu 8 z lastnoročnim podpisom.

Tiskovine za prijavni in pregledni list se dobivajo pri oddelku finančne kontrole proti plačilu 50 par za polo. Ena pola ima dva prijavna lista, zadostuje torej ravno za eno prijavo.

Prijavni in pregledni list se sme pisati ali s črnilom ali s tintnim svinčnikom, ne sme se pa v njem nič črtati, brisati ali radirati.

Napisani prijavni list mora posestnik predložiti predstojniku domače občine, da mu v obeh izvodih potrdi:

1. da so njegove navedbe v stolpcih 1 do 8 resnične;

2. da so snovi, iz katerih želi kuhati žganje, njegov lastni proizvod;

3. da ne prekuhava žganja za druge in

4. da ne izdeluje rozalije, likerjev in drugih začimjenih alkoholnih tekočin.

Občinsko predstojništvo sme seveda potrditi le to, kar mu je uradno že znano, in ono, o čemur se na popolnoma zanesljiv način prepriča, da je resnično. Če se izkaže, da je občinsko predstojništvo potrdilo nekaj, kar ni res, se kaznuje krivec po določilih kazenskega zakona radi goljufije.

Ko je dobil posestnik pri županstvu potrdilo na prijavnem listu, se mora zgledati pri oddelku finančne kontrole, v čegar okolišju hoče kuhati žganje, da mu ta vpiše v stolpcih 10 do 20 v prijavnem listu, koliko časa, kdaj in na čigavi žgalni pripravi se bo kuhalo.

En izvod potrjenega prijavnega in preglednega lista obdrži oddelek finančne kontrole zase, drugega pa vrne prijavitelju, kot dokaz, da je prijavo v redu opravil.

Ta izvod prijavnega in preglednega lista mora posestnik skozi celo proizvodno dobo (do 31. avgusta) skrbno hraniti in na zahtevo finančnim organom pokazati.

Kdor bi izgubil prijavni in pregledni list, se kaznuje z 20 do 50 dinarji, dokler kuha žganje pa ima tudi sicer lahko velike sitnosti, ker se ne more nadzirajočemu organu finančne kontrole izkazati, da je kuhanje pravilno prijavil in je organ torej upravičen, dotično kuho ustaviti, dokler se ne prepriča, ali je bila kuha res pravilno pripravljena ali ne.

Ako ni posestnik že pri prvi kuhi izrabil vsega časa, ki mu pristojno po številnosti njegove družine, in ni kuhal žganja iz več vrst snovi nepomešano, sme še enkrat v isti proizvodni dobi prijaviti trošarine prosto kuhanje žganja.

Za to (drugo) prijavo posestniku ni treba pisati novega prijavnega lista in iskati potrdila pri županstvu, temveč predložiti mora oddelku finančne kontrole zopet oni izvod prijavnega lista, ki se mu je vrnil ob prijavljanju prve kuhe. Prijavo druge kuhe vpiše v predloženi izvod prijavnega lista oddelek finančne kontrole sam, nakar se vrne ta list prijavitelju, da ga hrani do konca dotične proizvodne dobe (do 31. avgusta).

Prijavljanje trošarine prostega kuhanja žganja je torej v novih predpisih znatno poenostavljeno. Predvsem je za posestnika ugodno to, da je oddadlo prvo (poletno) prijavljanje, ker so mnogi na prijavo zahteve pozabili, pa so zato pravico na trošarine prosto kuhanje žganja za dotično proizvodno dobo sploh izgubili.

D. Oddaja trošarine prosto skuhanega žganja.

Trošarine prosto skuhanega žganja se sme porabiti le za domačo potrebo.

Vsaka oddaja tega žganja osebam, ki niso člani rodbine ali služabništva, pa niso pri posestniku na hrani in stanovanju, je prepovedana, razen če posestnik to žganje, še preden ga je oddal, naknadno zatrosarini.

Iz besedila točke 75. člena 116. trošarinskega pravilnika (Uradni list št. 104 iz leta 1921) bi se moglo sicer sklepati, da se mora naknadno zatrosariniti le ono žganje, ki se prodaja, ne pa tudi žganje, ki se odda brezplačno, vendar je generalna direktorija posrednih davkov s posebno naredbo izrečno pojasnila, da je tudi brezplačna oddaja trošarine prosto skuhanega žganja osebam, ki niso pri posestniku na hrani in stanovanju nahaajajoči se člani rodbine ali služabniki, prepovedana in da se mora taka neupravičena oddaja žganja smatrati za prodajo.

Enako se mora seveda naknadno zatrosariniti tudi ono žganje, ki ga da proizvajalec lastniku žgalne priprave zato, ker mu je posodil kotel.

Kdor hoče prodati ali brezplačno oddati nekaj ali vse trošarine prosto skuhanega žganja, mora to predhodno prijaviti pri pristojnem oddelku fin. kontrole, ki ugotovi količino in jakost žganja, izračuna odpadajočo trošarino in odredi, ali naj se plača trošarina neposredno pri davčnem uradu ali pa pošlje tja s pošto položnico.

Ko je trošarina plačana, vpiše oddelek finančne kontrole na potrdilu davčnega urada, odnosno, ako se je trošarina plačala po poštni hranilnici, na odrezku poštne položnice:

1. ime, priimek in bivališče kupca in

2. vrsto, količino in jakost žganja.

Potrdilo (položnico) pridržijo prodajalec zase kot dokaz, da je trošarino v redu plačal. Kupcu pa mora dati prodajalec drugo potrdilo, iz katerega mora biti razvidno:

1. ime, priimek in bivališče prodajalca in

2. vrsta, količina in jakost prodanega žganja.

V to potrdilo vpiše oddelek fin. kontrole še, katerega dne, pri katerem uradu in pod katero številko je bila trošarina za oddano količino žganja plačana.

Za prodano in brezplačno oddano žganje se plačuje trošarina do konca meseca maja 1922 izjemoma po 15 dinarjev, izza dne 1. junija 1922 pa po 20 dinarjev za vsako v oddanem žganju ugotovljeno hektolitersko stopnjo alkohola.

Drugač je pri žganju, ki se mora dati lastniku kotla kot odškodnina za posoditev kotla. V tem primeru se še ne ve, koliko stopenj alkohola bo imelo žganje, ki se bo oddalo, zato se vzame za pogojeno količino žganja povprečna alkoholnost s 25%. Za vsak liter žganja, ki se da lastniku žgalne priprave kot plačilo za izposoditev kotla se plača torej ne glede na dejansko alkoholnost oddanega žganja po 5 dinarjev (do 31. maja 1922 le 3 Din 75 p) trošarine.

Če kdo prodaja trošarine prosto skuhanega žganja ali če ga da lastniku žgalne priprave kot plačilo za izposoditev kotla ali če sploh odda tako žganje osebi, ki ni član njegove rodbine ali služabnik, ki je pri njemu na hrani in stanovanju, ne da bi pa prej to prijavil in plačal trošarino, zakrivi trošarinsko tihotapstvo. To tihotapstvo se kaznuje najmanj s petkratnim zneskom trošarine, odpadajoče na prodano ali neupravičeno oddano žganje, in z zaplenbo tega žganja. — Poleg tega se mora plačati tudi še redna trošarina na oddano količino žganja.

Posebno je treba opozoriti na to, da ne plača v takih slučajih kazni radi tihotapljenja le prodajalec žganja, temveč tudi prevzemnik, ako je vedel, da je bilo dotično žganje trošarine prosto skuhanega, ker ni zahteval potrdila, da je trošarina naknadno plačana.

Oglašajte v 'Trgovskem Listu'

Izvoz in uvoz.

Rumunski izvoz v letu 1921. V prvih 11 mesecih preteklega leta je dosegel izvoz iz Rumunske sledeče kvantitete: Pšenice 69.810 ton (v istem času 1920. leta 238 ton), pšenične moke 16.364 ton (1827 ton), rži 54.758 ton (29.410 ton), ječmena 363.943 ton (341.442 ton), ovsa 140.964 ton (22.464 ton), koruze 742.908 ton (340.775 ton), oljnih sirovin 15.511 ton (3500 ton), petrolejskih ostankov 14.314 ton (23.794), rafiniranega petroleja 145.258 ton (133.467 ton), bencina 114.275 ton (53.179 ton), rudnega olja 13.013 ton (15.401 ton), desk iz mehkega lesa 102.302 ton (34.795 ton), drugega stavbenega lesa 16.761 ton (19.641 ton), jelkinih hlodov 19.964 kubičnih metrov (3251 kubičnih metrov).

Uvoz Anglije. Anglija je uvozila tekom leta 1921 za 567.247.000 funtov šterlingov živil, pijač in tobaka, izvozila je v istem času, istega blaga za 37 milijonov 458.000 funtov šterlingov; surovin se je uvozilo za 271.176.000, izvozilo pa za 63.559.000 funtov šterlingov; fabrikatov se je uvozilo za 245.045.000, izvozilo pa za 26.655.000; žive živine, ne namenjene za klanje in poštnih paketov se je uvozilo za 3.219.000, a izvozilo za 13.514.000 funtov šterlingov. Celokupen uvoz znaša tedaj 1.086.687.000 funtov šterlingov, a celokupen izvoz 703.196.000 funtov šterlingov.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Madžarski trgovski stiki z Jugoslavijo, Poljsko in Rusijo. Pester Lloyd poroča: Društvo železniških in strojnih tovarn je imelo sejo, pri kateri se je podrobno razpravljalo na podlagi danih informacij o trgovskih stikih med Jugoslavijo, Poljsko in Rusijo. Pri tej seji je imel ravnatelj urada za zunanjo trgovino in trgovinskega muzeja dr. Berthold Ehrenfeld, predavanje o izgledih madžarske industrije v Jugoslaviji. Madžarska industrija se bori že izza konca vojne z neznosnimi težkočami, visokimi avtonomni. tarifi in ponovnimi prepovedi uvoza, toda kljub temu je dobila iz Jugoslavije za več milijard narob. Proračun za l. 1922 je pasiven za 2 milijardi dinarjev, ki se bo odpravil le s forsirano omejitvijo razhodov, in drugih izdatkov. Iz tega vzroka, kakor tudi z ozirom na reparacijske dobave ni pričakovati iz Jugoslavije velikih naročil, toda te okolnosti so le mimogrede in pričakovati je z gotovostjo, da zadobi v kratkem, osobito ako se vzpostavi redni promet med tema državama, madžarska industrija v Jugoslaviji zelo veliko tržišče. Po tem poročilu je predlagal inženjer K. Somogyi, da se ustanovi madžaro-jugoslovanska trgovska zbornica v Pešti.

Lesna kriza na Madžarskem. Iz Pešte javljajo, da vlada na tamkajšnjem lesnem tržišču zelo velika kriza. Krizo so povzročile težkoče lesnega transporta iz Rumunije. Prometne razmere v Rumuniji niso uravnane, a razen tega je izvoz v Madžarsko z ozirom na visoko izvozno carino popolnoma nemogoč. Trgovina s Čehoslovako se je radi porasta češke krone tudi popolnoma ustavila. Večja tvrdka, ki se bavi s prodajo lesa za kurjavo, je napovedala konkurz s 7 milijoni deficita. Pričakuje se, da bodo sledili še drugi konkurzi.

Trgovinska borza v Turkestanu. Iz Moskve poročajo, da se bo osnovala v Taškentu centralna kooperativna borza za Turkestan.

Industrija.

Nemška tekstilna industrija na Madžarskem. Nemško-madžarska trgovinska zbornica v Budapešti razglša: Madžarska je vsled pomanjkanja lastne industrije primorana, da krije vse svoje potrebe na produktih tekstilne industrije v inozemstvu. Radi porasta češke krone so trgovski stiki med madžarskimi tvrdkami in čehoslovanskimi tvornicami v zadnjih mesecih popolnoma ponehali. To priliko je znala nemška industrija dobro uporabiti, ter je stopila v najožje trgovske odnose z Madžarsko. S tem si misli nemška industrija tudi odpreti svoboden vhod na Balkan.

Angleški interesi v Galiciji. Petrolejni konzorcij »Maisek« v Londonu in

»Crédit général de pétrole« v Parizu, so dobili nekoliko močnih izvirkov nafte v Galiciji. Ta transakcija izterjuje kapital v znesku 25 milijonov frankov.

Novi trust za petrolej. Times javlja, da se organizira v Filadelfiji društvo s kapitalom od 200 milijard dolarjev, ki bo imelo smoter, da absorbira vse družbe celega sveta, koje se bavijo z izkoriščanjem nafte. V to novo društvo bo vstopila tudi Standard Oil Company, med tem ko ne bo Meksikan Petroleum Company sodelovala. Dvanajst največjih društev se je izjavilo, da vstopijo v ta trust pod skupnim imenom Worred Commerce Company. Generalni ravnatelj tega društva bo minister financ g. Mellon. Po poročilih objavljenih v »United States Geological Survey« se je v Zedinjenih državah v mesecu septembru izdalo za 36.469.000 sodov nafte več nego v mesecu avgustu.

Platin v Braziliji. »Agencija Americana« poroča, da se je odkrilo v Braziliji, v državi Parakuba bogato ležišče platina. Eksploatacija bo znatno lažja kot ona v Rusiji.

Denarstvo.

Francosko narodno premoženje. V letu 1913 je imela Francija 30 milijard dolga, nje kapitali so pa znašali 300 milijard. Danes se ceni francoski dolg najmanj na 300 milijard, a francoski kapital nad 1000 milijard. Dne 30. aprila 1921 je znašala vrednost kapitala vložnega v državne rente 134 milijard, boni blagajne in narodne obrane 72 milijard. Drugi vrednostni papirji, kakor delnice raznih domačih in tujih industrijskih podjetij in tovarn, oblige-cije železniških družb, rente in oblige-cije tujih držav znašajo okoli 150 milijard. — V letu 1908 je bilo 1 milijon 700.000 raznih trgovskih in industrijskih podjetij, njih kapital se je cenil na 28 milijard frankov. V letu 1921 se je število podjetij povečalo na 2.300.000, a njih današnja vrednost se ceni po mnenju g. Lafarge, znanega francoskega ekonomista na približno 50 milijard. — Denar shranjen pri raznih zavodih znaša 20 milijard. Pohoštvo, nakit in perilo predstavlja približno vrednost 45 milijard frankov. Različne zavarovalnice, dosmrtnne rente, avtomobili, konji in luksuzni vozovi se cenijo na okroglih 800 milijard. Ako zberemo vse premoženje, dobili bomo približno svoto 800 milijard frankov. V tej svoti pa ne bi bile še vse umetnine, kakor slike, galerije, spomeniki in muzeji, kakor tudi ne arzenali, državni monopoli, vozni in prometni material, brzojavne in telefonske naprave, katerih vrednost bi znašala najmanj 200 milijard frankov. Ako vzamemo vse to skupaj znaša francosko narodno gospodarstvo približni kapital 1000 milijard frankov.

Čarina.

Maggi-jeve koeke niso luksuz. Ministrstvo financ je na osnovi čl. 127 točka d) začasnega fin. zakona za l. 1920/21 in na osnovi § 3 prememb in dopolnil zakona o splošni carinski tarifi rešilo: da se Maggi-jev ekstrakt in Maggi-jeve koeke za pripravljanje jedil, koje se imajo ocariniti po tarif. št. 134 splošne carinske tarife, ne smatrajo kot luksuzni predmet, ter potem ni treba za nje doplačati 10 odstotkov takse od ugotovljene vrednosti soglasno listi luksuznih predmetov natisnjeni v štev. 7 Službenih Novin z dne 11. januarja 1921.

Promet.

Brezplačno prevažanje trt po drž. železnici. V smislu ministrske odredbe se brezplačno prevažajo kot brz. roba po drž. železnicah vinske trte, ki so namenjene povzdigi in izboljšanju vinogradov in trtnic. Pošiljke morajo biti opremljene z uverenjem pristojne trtnice ali drevesnice, po kateri se potrjuje da se trte prevažajo edino le v svrhu obnove ali izboljšanje vinogradov, a ne v špekulacijske svrhe.

Po južni železnici se plačajo tarifarčne pristojbine.

Popravljanje voznega parka v Pešti. Ker je našemu dogovoru z Madžarsko glede popravljanja vagonov in železniških strojev iztekel rok, namerava ministrstvo prometa, da dogovor za sedaj podaljša. Nov dogovor je že gotov ter bo predložen ministrstvu prome-

ta na odobritev. Ko ministristvo prometa ta dogovor odobri, bodo takoj odposlani naši defektni vagoni ter stroji v Pešto, da jih tam popravijo.

Novo pristojbine za poštno zavoje. Ministristvo pošt in brzojav je z odlokom št. 12826, z dne 4. marca t. l. povišalo takse za poštno pakete v notranjem prometu, koje stopijo v veljavo z dne 1. aprila t. l. — Soglasno temu se čl. 10 najnovejše poštne tarife z dne 5. aprila 1921 št. 9101 spremenijo in se mora glasiti: Za pakete in denarne vrednostne pošiljke (zvezki novcev in vrednostnih papirjev), ako so v pakovanju v obliki paketa se vplačuje taksa po težini in po vrednosti: a) po težini: do 5 kg 8 Din; od 5 do 10 kg 20 Din; od 10 do 15 kg 30 Din; od 15 do 20 kg 40 Din. b) po vrednosti: do 100 Din 1 Din; od 100 do 500 Din 2 Din; od 500 do 1000 Din 5 Din; od 1000 do 5000 Din 10 Din; od 5000 Din in več, za vsaki tisoč ali tisočini del še po 1 Din. — Kot maksimalno težo pošiljk se določa 20 kg, vrednost pa je neomejena. Za pakete večjega obsega se plača dvojna taksa po težini. Za pakete, ki so naslovljeni na mesta, kjer se dvignejo na domu, je treba plačati poleg takse po težini in vrednosti, ako bi bila tu naznačena še taksa za dostavitev po 3 dinarje, a za pakete, ki so naslovljeni na mesta kjer se dvignejo na pošti, se doplačuje 30 para za poročilo o prihodu (avizo). Niti taksa za dostavitev, niti taksa za poročilo se ne plača pri paketih, ki so naslovljeni na državne urade ali ustanove, ki so analogni plačanju poštne takse. Za pakete, koji se dostavljajo vojakom ali so naslovljeni na »post-restante«, se plača samo takso za poročilo (avizo). Vse omenjene takse se morajo plačati vnaprej pri predaji pošiljke za odpravo.

Svetovni kongres za plovbo. V angleških listih se poroča, da se sestane drugo leto v Londonu svetovni kongres za plovbo. Zastopane bodo paroplovne družbe, družbe za ribolov, za doke, za pristanišča in za notranjo plovbo. Kongres bo razpravljal o vseh vprašanjih, ki so v zvezi s plovbo, posebno pa o izboljšanju pomorskega prometa.

Pomorski promet v Solunu. V letu 1920 je priplulo v solunsko pristanišče 1127 parnikov, od kojih je bilo 644 parnikov s 228.050 tonami pod grško zastavo. Grčija zavzema prvo mesto. Za Grčijo sledi Anglija s 123 parniki s 256.746 tonami. Na tretjem mestu stoji Italija s 92 parniki, ki vsebujejo 141.731 ton, na četrtem stoji Francija s 150 parniki, ki vozijo 64.719 ton, potem Amerika s 34 parniki s 81.000 tonami in končno Nemčija s 10 parniki s 9453 tonami. Celokupna tonaža znaša 1.039.181 ton, napram 839.195 tonami v letu 1912 in 1.102.070 tonami v letu 1910.

Čeho - bolgarska parobrodarska družba: Meseca decembra 1921 se je ustanovila v Pragi donavska parobrodarska družba in nje statut se bo v najkrajšem času s strani ministrskega sveta in parlamenta odobril, ker se gre za pogodbo sklenjeno med državo in petimi češkimi bankami. Osnovni kapital te družbe znaša 125 milijonov čeških kron. Bolgarija bo pri tem participirala z 25 odstotki.

Naznanila trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Zastopstvo za Slovenijo išče neka družba za transporte po morju in železnicah v Marseille. Natančnejši naslov je interesentom na razpolago pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Večje množino pletenih košar iz protja ima na prodaj neki mestni sejmski svet iz Medjimurja. Natančen naslov je interesentom na razpolago pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Dobava cigaretnega papirja, kartona in papirja. Uprava državnih monopolov v Beogradu razpisuje na dan 21. aprila t. l. ob 11. uri dopoldne v pisarni Upravnika državnih monopolov v Beogradu ofertalno licitacijo glede dobave cigaretnega papirja, kartona za škatlice in raznega papirja. Predmetni oglašje v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava drv. Komanda Savske divizijske oblasti v Zagrebu razpisuje na dan 31. marca t. l. ofertalno licitacijo glede dobave 22.000 m³ drv za zagreb-

ško garnizijo v pisarni načelnika intendature Savske divizijske oblasti v Zagrebu. Predmetni oglašje v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja pločevine od konzervnih skatljic in krp iz vreč. Uprava intendantskega slagališta Savske divizijske oblasti v Zagrebu bo prodala 22. aprila tega leta ob 11. uri dopoldne v svoji pisarni (Zagreb, Savska cesta 4) večjo množino pločevine od konzervnih skatljic in krp iz vreč. Predmetni oglašje v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava, prodaja.

Prodaja starega kovanega železa. Dne 24. aprila t. l. prodale se bodo na javni ustmeni licitaciji in sicer v Ljubljani pri Artilerijskem odelenju Dravske divizijske oblasti, v Celju pri Komandi Celjskega vojnega okruha, v Mariboru pri Komandi mesta in v Ptuj pri Komandi 4. pijonirskog bataljona sledeče količine starega kovanega železa. V Ljubljani: 1. iz Ubojnog slagališta (Ljubljansko polje) približno 20.000 kg, topovski material in stari okovi. 2. iz Artilerijske radionice približno 10.000 kg, topovski odpadki, železni obroči avtomobilskih koles, železna pločevina od avtomobilov. 3. iz intendantskega slagališta (na Kodeljevem) približno 2.400 kg kovanega železa in 3.000 kg železne pločevine. V Celju: 1. iz obmudirovnege slagališta 39. pešad. polka približno 380 kg železne pločevine od kotlov itd. 2. iz poslopja Celjskega vojnega okruha približno 1.000 kg železne pločevine. 3. iz Barak v Spodnji Hudinji približno 300 kg kovanega železa (traverze) in nekaj pločevine. V Mariboru: 1. iz Komande mesta približno 300 kg pločevine starih železnih peči; 2. iz skladišča 45. pešad. polka približno 1046 kg železne pločevine od kotlov itd. 3. iz skladišča 4. polka teške artilerije približno 800 kg kovanega železa in 430 kg železne pločevine. 4. iz intendantskega slagališta približno 2525 kg stare žice. — V Ptuj: iz slagališta 4. pijonirskog bataljona približno 3500 kg starega železa in 2000 kg železne pločevine. Imenovanega dne ob 10. predpoldne sprejmejo se ustmene in pismene ponudbe. Pismene ponudbe morajo biti kolekovane z 2 din. kolki. Ponudbe se sprejemajo na vsako količino. Z interesentom, ki ponudi najboljšo ceno, zaključijo se pismeno direktna pogodba. Kavcija, 5% od ponujene cene, se mora položiti v gotovini ali 7% državnem posojilu. Uslovi (pogoji) leže na vpogled pri označenih komandah, pri katerih se vrši licitacija. Interesenti se pozivljajo, da stavijo ponudbe. — Komanda Dravske divizijske oblasti, A. br. 778.

Razno.

Biblioteka za industrijo in obrt. Ministrstvo za trgovino in industrijo se peča s planom osnovanja posebne strokovne knjižnice v Beogradu, ki bi imela naše strokovne knjige iz polja industrije in obrti. Ministrstvu že prihajajo knjige.

Novo iznajdbe na Čehoslovaskem. V teku treh let je bilo na Čehoslovaskem javljenih 15.736 patentov. Dobilo je patent 9% iznajditeljev, 12% je bilo odklonjenih, 78% je ostalo nerešenih. Od cele svote iznajdb odpade 870 na elektrotehniko.

Nemška razstava v Moskvi. Glasom poročila »Deutsche Allgemeine Zeitung« je vrhovni gospodarski svet dovolil, da se priredi v Moskvi nemška industrijska razstava tekom poletja tekočega leta, in je naročil ruski trgovinski misiji, ki se nahaja v Berlinu, da dovoli največje lahkode vsem nemškim tvrdkam, koje želijo razstaviti svoje proizvode. Mislimo, da zasluži to poročilo največjo pozornost. V Rusiji se nahaja sedaj cela vrsta nemških gospodarjev-strokovnjakov, da se prepričajo o tamkajšnjih gospodarskih razmerah. Zastopnik enega izmed največjih industrijcev Nemčije se sedaj dogovarja s sovjetsko vlado v Moskvi o zelo važnih podjetjih. Njegova tvrdka je že nakupila v Moskvi in Petrogradu zgradbe, kjer se bodo za sedaj prirejale razstave. Predno se bodo druge države o tem zavedale, bo Rusija že v popolni oblasti Nemčije.

Draginjske številke za Švico. Statistično poročilo švicarske zveze konsumnih zadrug, h koji spada 25 glavnih mest Švice, notira dne 1. januarja 1922 malo znižanje indeksne številke, ki padejo od 2045,60 frankov dne 1. decembra 1921 na 2021,09, dne 1. januarja 1922, kar pomenja tedaj znižanje za 24,51 frankov ali 1,2 odstotka. Cene se niso mnogo znižale, samo cene telečjega mesa je znatno padla. Telečje meso, ki je stalo še 1. novembra 1921 5,41 frankov kilogram, je stalo dne 1. januarja 1922 samo 3,37 frankov, tako da je bilo telečje meso ceneje nego goveje, ki je dne 1. januarja stalo 3,43 frankov. V teku dveh mesecev se je telečje meso znižalo za 2,07 frankov ali 38 odstotkov pri kilogramu. Nasprotno se je krompir, kakor običajno pozimi, podražil. Predvideva se precejšnje padanje indeksne številke za mesec februar, ki naj bo posledica padca cen mleka in mlečnih izdelkov. Izza dne 1. oktobra 1920, v kojem času je dosegla indeksna številka svojo kulminantno točko, znaša padanje 769,44 frankov ali 28 odstotkov. Iz tega se pa nikakor ne sme izvajati, da bi tudi draginja v splošnem padla, ker so se cene kurjavi zvišale in v indeksnih številkah sploh ni ceň za obleko in za najemino.

Železnice kot reklamno sredstvo. Da se pokrije deficit železnic, se bavijo v Nemčiji z načrti, ki ne predvidevajo samo povišanje tarifa, ampak tudi, da se železnice in ves obratni material uporabi v reklamne svrhe. Na ta način bi se dobili izvanredni dohodki. Za prilepjanje reklamnih plakatov se bo uporabljalo mostove, ograde in zidove. Posebno pažnjo se posveča reklamnim tablicam, koje bi se obešale v notranjost vagonov. Strokovnjaki in umetniki so se pokazali, kako naj se obešajo reklamne tablice v vagonih, da ne bi utrujale in ubijale interes med publiko.

Konkurzi v Zedinjenih državah. Narodno-gospodarski položaj Zedinjenih držav nam dokazuje, da preživljajo bogati narodi iste težke gospodarske krize, kakor revni narodi, kajti krize so le posledica sedanjega socijalnega sistema. Število konkurzov, proglašanih od različnih sodišč Zedinjenih držav tekom drugega tedna meseca februarja v zadnjih petih letih je bilo: 1918 248 konkurzov; 1919 106 konkurzov; 1920 104 konkurzi; 1921 389 konkurzov; 1922 481 konkurzov in tekom tretjega tedna meseca februarja t. l. se je število konkurzov povzdignilo na 580.

Posredovalnica za delo.

Izkaz posredovalnice slovenskega društva »Merkur« v Ljubljani. Sprejme se: 7 knjigovodij, 4 kontoristi, 2 potnika, 4 skladiščniki, 4 pomočniki mešane stroke, 3 pomočniki železniške stroke, 3 pomočniki manufakturne stroke, 1 pomočnik špecerijske stroke, 6 kontoristinj, 4 blagajničark, 15 prodajalk 12 učencev in 1 učenka. — Službe išče: 5 knjigovodij, 2 kontorista, 2 poslovodja, 2 potnika, 5 skladiščnikov, 38 pomočnikov mešane stroke, 1 pomočnik manufakturne stroke, 3 pomočniki špecerijske stroke, 33 kontoristinj, 8 blagajničark, 29 prodajlk, 12 učencev in 14 učenk. — Posredovalnica posluje za delodajalce in člane društva brezplačno, za druge pa proti mali odškodnini. Gg. trgovce prosimo, da se pri nastavljanju trgovskega in drugega osobja vedno prisluzujejo naše posredovalnice, ki bo skušala željam kar najmanjšane ustreči.

Tržna poročila.

Trg.

Maribor: svinjski sejem. Mladi prašiči 6 do 8 tednov stari komad 600 do 800 krod; od 3 do 4 mesece stari komad 1000 do 1100 kron; 5 do 6 mesecev stari 1600 do 1800 kron.

Kolonijalno blago.

Kakao. — Hamburg: kakao zrnje, 50 kg netto ab Hamburg: Accera fina ferm. iztovor marc—april 2590 Mk, loko 2705. Accera ferm. iztovor marc—april 2530, loko 2510, Courant Accera, loko 1950—2340, fini Thome, iztovor marc—april 3105, loko 3165, Kamerun, loko 3220, Samana, loko 2820, Fair Bahia, iztovor marc—april 2818, loko 2990, Superior Bahia, iztovor marc—april 3163,

loko 3335, Superior Sommer Arriba, iztovor marc—april 3508 cif, Epoca Arriba, izt. marc—april 3105, loko 3278, Machala, loko 3220, Plant. Trinidad, loko 3738, naravni Venezuela 2800—3000, barvani Venezuela 2880—3000, Maracaibo i Porto Cabello 3200—6500, Java 2970—5560. — Kakao prah: nemški ab tvornica 2800—2900, ameriški 3000 do 3100, holandski 3200—3200.

Kovine. — New York: baker elektrolitični, loko 13 (13), svinec 4,72 (4,75), cink 4,67 (4,67), železo North Foundry 18,25 (18,75), beli lim 4,75 (4,75). — London: baker, izplačilo 60,62, ček 61,62, baker elektrolitični 68—69, baker bestseected 64—66, baker Strong-sheets 90, svinec 21, cink 25,2, aluminij za izvoz 125, antimon regulus 34, beli lim 18,10, živo srebro 10,87—11, nikelj 175, wolfram 9,8, zlato 96,9, platina 390.

Volna. — New York: loko 18,45 (18,45), marc 18,14 (18,11), april 17,90 (17,85), maj 17,19 (17,84), junij 17,45 (17,44), julij 16,75 (16,75). — Liverpool: loko 10,94, marc 10,47, april 10,39, maj 10,35, junij 10,25, julij 10,21, Egiptovska volna: marc 17,05, maj 17,40, julij 17,65. — Aleksandrija: marc 36,90, maj 37,95, april 25, junij 25,60. — Bremen: 118,10 po kg.

Borza.

Zagreb, devize: Berlin 118—125, Bukarešt 235—240, Milan 1615—1635, London 1385—1390, New York 300, ček 300—304, Pariz 2875—3000, Praga 592—603, Švica 5950—6050, Dunaj 4,70—4,85, Budimpešta 42,50—44, Varšava 9,50; valute: dolar 298—300, češke krone 592, funti 1350, napoleoni 900, leji 245, lire 1600—1645.

Trgovska obrtna banka 280—295.

Eskomtna banka 795.

Jadranska banka 1000—1080.

Ljub. kreditna banka 920—930.

Solv. eskomtna banka 635.

Ljub. strojne tovarne in livarne 845.

Trbov, premogokopna družba 1050.

Beograd, devize: Dunaj 1,25, Berlin 29,50, Bukarešta 62, Rim 410, London 365, Pariz 675, Praga 149,50.

Curih: Berlin 1,55, New York 5,14, London 22,55, Pariz 46,55, Milan 26,22, Praga 8,90, Budimpešta 0,61, Zagreb 1,52, Varšava 0,13, Dunaj 0,06%, avstrijske žigosane krone 0,07%.

Dunaj, devize: Zagreb 22,09½—22,15½, Beograd 88,08—88,32, Berlin 22,95—23,05, London 327,75—328,25, Milan 378,20—378,80, New York 74,69—74,81, Pariz 674,50—675,50, Praga 129,90—130,10, Sofija 48,45—48,55, Varšava 173—177, Curih 1453,75—1456,25; valute: dolarji 74,19—47,31, levi 47,45—47,55, nemške marke 23,20—23,30, funti 324,75—325,25, francoski franki 669,50—670,50, lire 375,70—376,30, dinarji 88,38—88,62, poljske marke 1,73—1,77, leji 53,44—53,56, Švic. franki 1438,75—1441,25, češke krone 129,65—129,85, madžarske krone 8,62—8,68.

Berlin, devize: Italija 1668,30—1671,70, London 1446,05—1448,95, New York 326,67—327,83, Pariz 2972—2978, Švica 6378,60—6391,40, Dunaj 4,18—4,22, Praga 569,40—570,60, Budimpešta 37,41—37,49, Sofija 219,75—220,25.

Gonilni jermeni

iz la usnja za tovarne, mlince, žage in poljedelske stroje v vsaki širini v zalogi pri Ivan Kravos, Maribor.

Pridatke za Nat. Reg. blagajne

kontrolne trakove, šekovne zvitke, barvo itd. dobavlja ANTON RAVHEKAR, Ljubljana, Pred Jkofijo 20. Glavna zal. pridakov NRK.

Sava Sekulić

agenturno - komis. zavod v Sarajevu sprejema zastopstva kakor tudi vsakovrstno blago v komisijo.

SEMENA

za vrt in polje, zajamčeno pristna VIKTOR KORSIKA, Ljubljana, Kongresni trg.

Pozor, gostilničarji! Čast mi je javiti, da sem s podporo slovečega vinogradnika gosp. Marka Stojiča iz Šibenika

otvoril trgovino

samo prvo vrstnega pristnega belega in črnega dalmatinskega vina

ki ga oddajam po cele vagone, kakor tudi v posameznih posodah iz svoje

— **klet v Spodnji Šiški, Kavškova cesta šte. 255** —

ali pa franco brod Šibenik ali Bakar po konkurenčno nizki ceni.

Pisarna je v Ljubljani, Gosposka ul. 3, restavracija „Zlatorog“.

Za obilna naročila se priporoča z odličnim spoštovanjem

IVAN HOČEVAR.

Važno za davkoplačevalce!

Učna knjiga dvostavnega in ameriškega knjigovodstva v slovenskem jeziku. Izdal Zasebni učni zavod

Legat v Mariboru.

Dobiva se v vseh knjigarnah. Neobhodno potrebno za trgovca, obrtnika, tovarnarja in knjigovodja.

Edina razprodaja vseh vrst specijalnega mavca - gipsa

za celo kraljevino SHS.

Tvornice: Stanz, Kindberg, Semmering, Schottwien, Puchberg, Ausseewiesen etc., nudi po najnižji ceni

Kosta Novakovič

veletrgovina mavca

Ljubljana, Miklošičeva cesta 13.

Erjavec & Turk

PRI „ZLATI LOPATI“

trgovina z železnino
in cementom

Ljubljana, Valvazorjev trg 7

preje Hammerschmidt (Mühleisen)
nasproti Križanske cerkve.

Razglas.

V smislu člena 36 IV 11 začasne zakona o proračunskih dvanajstih (Uradni list št. 90 z dne 2. 8. 1921) je za davčne okraje Kranj, Skofjaloka in Tržič odmera hišne najmarine lit. b, § 1, zak. z dne 9. 2. 1882, drž. zak. št. 17 za davčno leto 1922 končana.

Davčni zavezanci se opozarjajo, da v času od 1. 9. 1922 do vstetega 15. 4. 1922 lahko vpogledajo odmerni izkaz pri pristojnem davčnem uradu, odnosno pri pritojnom županstvu. — Davkoplačevalec ima pravico vpogledati le svojo davčno dolžnost zadevajoče predpisne postavke, za druge davkoplačevalce pa le če se izkaže s kolka prostim pooblastilom, da jih je upravičen zastopati v davčnih zadevah.

V nadaljnjem roku od 16. 4. 1922 do vstetega 30. 4. 1922 davkoplačevalci lahko vložijo pri davčnem okrajnem oblastvu v Kranju pritožbo proti objavljeni odmeri hišne najmarine.

Predpis davkov onim zavezancem, ki v 15 dneh po preteku roka za upogled odmere, to je v času od 16. 4. 1922 do vstetega 30. 4. 1922 ne vložijo priziva ali pritožbe pri davčnem okrajnem oblastvu v Kranju postane pravnoveljavna, četudi se davčnim zavezancem ne vroče posebni plačilni nalogi.

Davčno okrajno oblastvo v Kranju

dne 20. marca 1922.

Na drobno!

Na debelo!

Vse vrste usnja: boks, ševro, črni in barvani, prodaja trgovina usnja

J. MARCHIOTTI, LJUBLJANA

Sv. Petra cesta šte. 30.

Antonio Biancheri & Comp., Postojna

Centrala: Ponteba.

Podružnica: Postojna (Poštni predal 17). Villach (Poštni predal 51)

Agentura: Prestranek, Trbiž, Arnoldstein.

Oprema vsake vrste blaga.

Specijalna odprema živil, žive in zaklane živine v kateri koli kraj.

Vsa naročila za Jugoslavijo sprejema medn. trg. sped. in sklad. d. d. »Orient«, podružnica Ljubljana, Sodna ulica šte. 3.

Ustanovljeno leto 1896

Ustanovljeno leta 1896

Rofa pisalni stroj

je najtrpežnejši, najstabilnejši in najcenejši stroj brez barvnega traka in brez vzdrževalnih stroškov. Stroj je izdelan za slovensko, hrvaško in nemško pisavo.

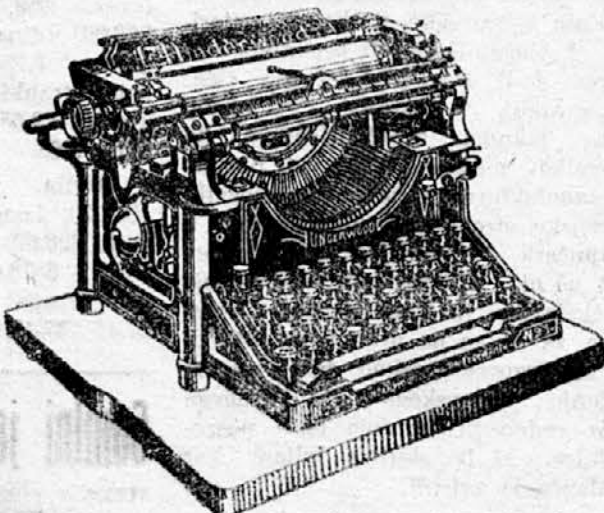
Dobri zastopniki se iščejo proti dobri proviziji. — Jugoslovansko importno in eksportno podjetje: **Inženir Rudolf Pečlin**, Maribor, Trubarjeva ulica šte. 4. Telefon št. 82.

Underwood

najboljši ameriški pisalni stroj sedanjosti

Opalograph

razmnoževalni aparat, razmnožuje strojno in ročno pisavo potom neizrabljive steklene plošče.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.

Moderno urejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

LOKOMOBILE

vseh jakosti, z jamčeno obrato sposobne, se takoj oddajo franco vagon Maribor. Stacionarna 10 13/18 HP Lanzova jakost z nasičeno paro; stacionarna 26 HP z nasičeno paro, s stopnjato rešetko, izvečnim cevnim kotlom, izdelan v Badenu; skoro nova prevozna Wolfova vročeparna »Verbund« 165/260/225 HP, tipe NCFKG, zgrajena 1917, z izvečnim cevnim kotlom, z ravno rešetko 13 atm., 1 zamašnjak levo 2100×350, 1 zamašnjak desno 2500×550. Jugoslovansko importno in eksportno podjetje **Ing. Rudolf Pečlin**, Maribor, Trubarjeva ulica 4. Tel. interurb. 82.

Uvoz in prodaja raznovrstnega inozemskega manufakturnega blaga.

A. & E. SKABERNE LJUBLJANA

Posebni oddelek za pletenine, trikotažo in perilo.

Delniška glavica:
K 20,000.000

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Rezervni zakladi:
K 6,500.000

Podružnice:

Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec.

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica šte. 1.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Telefoni šte. 146, 458.

Brzjavke: Eskomptna